

Tioårsjubileum i Dunderbacken

FOTO: HJALLE HELLSTRÖM

Dunderbacken firar sina tio år i trädgården.

Kvällen var ljum den andra oktober. Den var som gjord för ett corona-anpassat utomhusfirande av kollektivhuset Dunderbackens första tio år.

Bomedlemmarna hade fått varsitt vinglas med det egna namnet på en liten lapp hängd i vinglasets fot.

Marschallerna lyste upp skymningen i Dunderbackens vackra trädgård och några tog skydd under det mödosamt monterade partytältet.

Dunderbackens hedersordförande **Birgitta Hambraeus**, tidigare känd centerpolitiker, höll jubileumstalet. Hon berättade kort om

husets historia och avslutade på dunderervis.

– Vi har haft tio år av dunderboende med fantastisk gemenskap och samarbete.

Själva namnet Dunderbacken kommer från några torp som på 1800-talet låg i skogsbacken där kollektivhuset är byggt. Egentligen hette området Lundabacken men på grund av det myckna festandet och skrålandet i torpen omvandlades namnet till Dunderbacken.

Fullt så vilt gick det inte till under tioårsfirandet. Snällt följde bomedlemmarna festkommitténs rekommendationer om social distans.

När kvällen kallnade bjöds på wraps i den stora matsalen där sto-

lar, bord och fat med wraps fanns utplacerade på behörigt avstånd från varandra.

Det var första gången sedan i mars som nästan alla bomedlemmar var samlade.

Och en glad, smått lycklig, stämning fyllde matsalen. Det var så länge sedan vi åt tillsammans på dunderervis.

Den poetiskt begåvade bomedlemmen **Kerstin Lovén** höll ett inspirerat tal där hon beskrev kollektivets utveckling:

– Vi är de vi är, ganska vanliga människor som kanske blivit alltmer ovanliga med åren. Inte utan att det finns en spännvidd mellan kollektiva individualister och individuella kollektivist.

Ingemar Haraldsson, som startade kollektivet Sämjan i Växjö 1976 och som bott där sedan dess, har gått bort, 88 år gammal. En pionjär inom kollektivrörelsen, som skapade en långsiktigt hållbar bogemenskap och visade att det går att bo många människor i olika åldrar och livssituationer under samma tak.

För ett år sedan lämnade Ingemar över ansvaret för Sämjan till nya ägare och säkrade på så sätt att kollektivet kan leva vidare. Jag hoppas att Sämjan får många lyckliga år till, även om Ingemar lämnar ett stort tomrum efter sig.

Lättanvänd digital mötesteknik önskas

Vi kan konstatera att sämjan i kollektivhusen under pandemin har varit fortsatt god, även om diskussioner och meningsskiljaktigheter hör till när man deltar i en gemenskap av någon form.

Men ett problem för många hus har varit de demokratiska beslutsformerna, som är så viktiga för oss. Till skillnad från andra ideella föreningar kan och ska vi ju ha långtgående medlemsdemokrati där det är regelbundna medlemsmöten – husmöten – som tar alla viktiga beslut och styrelsen sen bara verkställer dem.

Hur ordnar man husmöten när vi inte ska samlas många i samma rum? Digitala mötesformer fungerar inte för alla, och i de kostnadsfria eller billigare varianterna som finns är till exempel omröstningar ofta komplicerade att lösa.

I en akut situation måste vi

kanske acceptera att styrelsen fattar vissa beslut i stället för husmöten, även om det strider mot stadgarna, men det vore önskvärt om vi kunde hitta demokratiska diskussions- och beslutsformer som fungerar även i en pandemi. Enstaka frågor kan diskuteras och beslutas via mejl, men inte heller sådan teknik är helt tillgänglig för alla.

Jag hoppas att det inom kollektivhusrörelsen eller i samhället i övrigt tas fram riktigt lättanvänd, pålitlig och billig digital teknik för möten och beslut som vi kan använda vid behov i framtiden.

Men framför allt hoppas jag att vi så snart som möjligt har fått ner smittotalen och de svårare covid-19-fallen så att vi kan börja träffas och umgås och bygga våra gemenskaper på ett mer normalt sätt.

ULRIKA EGERÖ, ORDFÖRANDE

Dunderbacken ...

Bomedlemmarna **Axel Otten** och **Hjalle Hellström** hade i sin tur sammanställt fotoutställningar med bilder från hus och trädgård under tio år.

Det blev natt och det blev morgon igen. På lördagen fortsatte firandet med guidad rundvandring i närområdet. Sen bjöds på smörgåstårter och äppelkaka.

Det var en av bomedlemmarna som passade på att fira sin 70-årsdag som ett inslag i tioårsjubileet.

TEXT: ELISABET RUDHE
FOTO: HJALLE HELLSTRÖM

Kollektivhuset Dunderbacken ligger i Hägersten, en närförort i sydvästra Stockholm. Det är ett hus för företrädesvis 40+ personer utan hemmavande barn. Drygt 70 boende är fördelade på 61 lägenheter.

Tillsammans delar man på 500 kvadratmeter gemensamma ytor med storkök, matsal, allrum, hobbyrum, gym och bastu. Fastighetsägare är AB Familjebostäder.

En skål för tioårsringen Dunderbacken.

Sonja Rosenqvist, Britta Berg och Björn Skogar samtalar.

Värdefullt kunskapsutbyte

Dorit Fromm och Kerstin Kärnekull presenterade sina alternativ till boende för äldre vid en konferens 2008 i Kalifornien. Det blev startpunkten för den internationella konferensen i Stockholm 2010. Dorit Fromm ser tillbaka.

Dessa minnen är hågkomster av de första tankarna kring konferensen 2010. Min uppgift att se tillbaka har fått mig att inte bara skynda mig till vinden för att leta genom gamla dagböcker och papper, utan också gjort mig uppmärksam på hur snabbt åren går, och vi med den.

Kerstin Kärnekull kom till Kalifornien 2008 och bodde hos mig i Berkeley. Vi höll en gemensam presentation vid California Housing-konferensen om samarbete och stödjande bogemenskaper för äldre.

Under konferensen lyssnade vi på presentationer om dyra boendeformer för äldre, vår blev ett intressant alternativ.

Jag tycker att en del av min presentation var ganska torr, men Kerstin fångade verkligen publiken med sin detaljerade redovisning av kollektivhuset Färdknäppen "inifrån och ut". Med andra ord, inte bara vad hon vet om huset, utan också hur hon hade det i huset. Hon koncentrerade sig på det dagliga livet i huset och publiken kunde föreställa sig hur det var att bo där. Här framför våra ögon, var en livs levande senior boende i ett hus med ett 40-tal lägenheter som, till ett överkomligt pris, fanns centralt i en storstad.

Det blev ett stort intresse för detta alternativa sätt att bli gamla tillsammans, inte minst för att de kunde föreställa sig själva boende där.

Jag minns att Kerstin och jag satt vid mitt gamla köksbord medan hon bodde hos mig. Med vår Berkeley/Stockholm presentation som tema för samtalet, blev det naturligt att se fördelarna med en internationell konferens. Med våra kontakter och vårt utbyte, kunde vi sätta ord på något större och vidare. Eftersom vi skrivit om bogemen-

Dorit Fromm får applåder under konferensens festmiddag på KTH.

skaper i både Europa och USA, så fanns en kunskapsbank som kunde bli mer tillgänglig för fler och även fungera som underlag för diskussioner. Särskilt värdefullt skulle det vara att folk kunde lära av varandras exempel kring boende för äldre; idéer, försök och framgångar. Dessa tankar låg i luften, och verkade vara det mest logiska nästa steget.

Kerstin hade, tillsammans med Dick Urban Vestbro, lyckats att få en idé att bli verklighet, med stöd av Kollektivhus NU och många frivilliga.

Konferensen som blev till var spännande; välbesökt, informativ och deltagarna var ivriga att dela med sig av sina nya kunskaper och idéer om boendeformer.

Innan konferensen började var jag med på flera dagars besök i olika kollektivhus, vilket gav mig material för föreläsningar och presentationer i USA om en mängd olika former för gemenskapsboende.

De internationella kontakterna resulterade i en rapport. Jag träffade många människor som jag bara hade haft e-postkontakt med tidigare, och många träffade jag för första gången. Dick Urban Vestbro var en underbar ledare och värd, hans energi och engagemang fattas oss.

Året före konferensen samarbetade jag med holländska Els de Jong för en artikel kring en intressant modell för gemenskapsboende för

äldre i Holland. Vi träffades igen på konferensen och fortsatte våra diskussioner. Vi hade gemensamma intressen, och fem år efter konferensen började vi på ett förslag till nytt mindre forskningsprojekt.

Förslaget blev refuserat, men vi fortsatte att jobba vidare med idéerna. Det ursprungliga förslaget ändrades till en större vision och mer omfattande frågor, vilket sker naturligt genom kontakter och tanke- och erfarenhetsutbyten.

Beklagligt nog så gick Els bort för bara några veckor sedan, men vår forskning kommer att publiceras inom kort.

Samtal "runt bordet" har en otrolig kraft, och här kommer en tanke buren genom luften av en annan tanke: Under det senaste årtiondet har gemenskapsboende blivit en användbar paraplyterm och många nya modeller, grupper, rapporter och forskning fortsätter att komma fram.

Jag hoppas att denna form av boende kan bli ett eget akademiskt ämne och att två eller tre institutioner kan samarbeta för att stödja en internationell webbsida om gemenskapsboenden som en pedagogisk och professionell resurs. Tiden är nu mogen för detta.

TEXT: DORIT FROMM

ÖVERSÄTTNING: METTE KJÖRSTAD

KERSTIN KÄRNEKULL TOG ALLA BILDER VID STOCKHOLMSKONFERENSEN

Kollektivhus NU gick i spetsen för internationellt utbyte

Intresset för en internationell konferens om kollektivt boende visade sig vara överväldigande. Över 130 deltagare från 20 länder deltog. Bertil Egerö var en av de sju aktivister som förberedde konferensen.

Med en stark styrelse i ryggen vidgade under 00-talet Kollektivhus NU:s ordförande **Dick Urban Vestbro** sina horisonter. Besök i Finland och Norge gjordes, kontakter togs med en gryende forskargemenskap i Europa.

Parallellt inspirerades **Kerstin Kärnekull** av erfarenheter från Österrike och USA. Hon kontaktade Dick Urban, och de började driva en idé som långsamt växte fram mellan oss i styrelsen: en internationell konferens om kollektivt boende.

Det var mycket speciellt: vi skulle klara av den allra första internationella konferensen på detta tema. Kommer vi att kunna hantera en konferens med över 100 deltagare under flera dagar?

HUR SÅRBAR VÅR PLANERING var blev klart de allra sista dagarna före konferensen: en vulkan på Island bestämde sig för att breda ut gigantiska askmoln över Nordsjön och Atlanten; många plan blev inställda. Skulle molnen lätta i tid för konferensen?

Men sådana hot fanns inte i tankarna när vi, sju aktivister i en arbetsgrupp, tog tag i de allt fler frågor som behövde ett svar – en

Kollektivhuset Sjöfarten var ett av husen som besöktes dagen före konferensen.

internationell inbjudan, ansökan om pengar, lokaler för konferensen och boende åt de många som väntades från utlandet och från våra många hus i Sverige.

Dick Urban lyckades öppna KTH:s dörrar för evenemanget och lockade med sig doktoranden **Feras Hamani**, vars insats i allt elektroniskt med program, konferensbidrag med mera var helt ovärderlig.

Runt arbetsgruppen formerade sig en vidare grupp av volontärer från olika kollektivhus, som alla behövde veta sina arbetsuppgifter under konferensdagarna. Bland dem tog **Ingrid Eckerman** på sig all logistik och organisering, medan **Lotta Bystedt** och **Ann Mari Engel** förberedde olika kulturella inslag.

Vi behövde en hemsida; **John Fletcher** gjorde jobbet. **Elsa Grip** höll i alla utställningar som delegaterna hade med sig.

Svenska kollektivhus var okända internationellt, så vi valde att starta med bussrundturer dagen före konferensen. **Lotta Bystedt**, **Ann Demérus** och **Ingela Blomberg** organiserade.

DICK URBAN VAR OUTTRÖTLIG, vi i arbetsgruppen försökte hänga med i det allt högre tempo som förberedelserna krävde. Utöver så kallade keynote speakers som skulle inleda varje morgon behövde förmiddagens plenarföreläsningar definieras och delas ut. Eftermiddagens gruppdiskussioner behövde ges klara

Planeringsmöte på Runmarö 2009. Elsa Grip, Bertil Egerö, Ann Mari Engel, Dick Urban Vestbro och Kerstin Kärnekull..

Luk Jonkheere från Belgien registrerar sig till konferensen.

teman, få en ordförande och en som förde anteckningar.

Språket: skulle allt vara på engelska, behövdes tolk, teckenspråktolkning? Hur var det med frukost, lunch, middag? Fikapauser måste skötas. För allt i utskriften, kopiering, scanning fanns Feras Hamani, som liksom vi andra jobbade dygnet runt.

Intresset för en internationell konferens var verkligen överväldigande: Totalt samlade konferensen minst 130 deltagare från 20 länder och fem världsdelar.

DET KÄNDES STORT när den första dagen inleddes, då folk strömmade till och slog sig ner i den stora föreläsningssalen. Som representant för KTH gjorde **Hadar Cars** ett positivt inledningsanförande om välfärd och bostadspolitik. **Barbro Westerholm**, riksdagsledamot för dåvarande folkpartiet och senioren i allt kring familjepolitik, länkade våra bostadsfrågor till ett bredare sammanhang. Konferensen hade börjat. Varje ledamot hade fått ett USB-minne med program, konferensbidrag och annat nyttigt. "Human Settlements Publications" stod det på stickans trähölje.

Dick Urban, nestorn i den svenska kollektivhusrörelsen, hade redan 1982 skrivit en bok om kollektivbostadens historia, med start i Platons idealstat. Hans presentation visade hur många variationer det finns på temat "cohousing", och att vi därför behöver försöka enas om en nomenklatur som passar. För Dick Urban blev det temat så intressant att han under sommaren efter konferensen fann sig själv jobba med ett extra kapitel i tillägg till vad som presenterades under konferensen. Den diskussionen satt bra i den europeiska forskningen och i de många möten som följde på vår konferens.

Som sagt, Dick Urban var out-

tröttlig. Några kvällar (eller var det tidiga morgnar?) diskuterade han med en begränsad grupp hur det europeiska samarbetet kunde förstärkas. Ett svar var att översätta viktiga publikationer från mindre språk till engelska. Tyvärr har nätverket inte lyckats med den ambitionen, men konferensen öppnade ändå ögonen för hur viktigt det var att nå ut över språkgränserna.

NÄR ALLA HADE REST igen behövde vi i arbetsgruppen vila upp oss ett tag. Alla utom Dick Urban, som drog sig tillbaka till sin skrivarstuga på Runmarö för att lägga ihop alla bidrag i en volym av "Proceedings".

Jag satt i en annan skrivarposition på Runmarö, skrev på Dick Urbans önskan en översikt över vad vi lärt oss genom alla bidrag. Vi bollade manuskript, träffades då och då, och – hör och häpna – mot eftersommaren var den fina boken färdig att tryckas! **Ingrid Sillén** tog hand om layout och tryck, **Madi Gray** korrekturläste. 2010 års konferens fanns samma år dokumenterad i en fin volym som postades till alla deltagare, aktivister och många fler.

I dag kan boken laddas ner från Kollektivhus NU:s hemsida. Den har spritts över hela världen, ämnat vägen för ett allt starkare forskarsamarbete i Europa och gjort den svenska kollektivhusrörelsen till ett flitigt besöksmål för forskare och aktivister från länder i både öst och väst. Vi kan verkligen glädjas över att vi klarade insatsen med sådan bravur. Självklart gav den en stark puff till oss alla i arbetet för fler kollektivhus/gemenskapsboenden i Sverige.

Dick Urban Vestbro och Bertil Egerö.

Peter Backer, Nederländerna och Dorit Fromm, USA.

Charles Durrett, USA, Mette Kjörstad, Sverige och Lene Schmidt, Norge.

Mie Karino och Mariko Miyamae, Japan.

Nils Assarson och Ingrid Eckerman spelar under en paus.

Margrethe Kähler berättar om de framgångsrika danska bogemenskaperna för seniorer.

TEXT: BERTIL EGERÖ

Inga-Lisa Sangregorio föreläser om kollektivhus och bogemenskaper ur ett kvinnoperspektiv.

Mette Kjörstad och Feras Hamani.

Ny våg av intresse för kollektivt boende

Vad minns man tio år efter konferensen? Först och främst minns Birgitta Fransson känslan av att komma upp ur ankdammen – tänk att kollektivhusrörelsen är så stor och intresset för kollektivt boende så internationellt!

Så många deltagare från så många länder: Bangladesh, Belgien, Danmark, Etiopien, Finland, Frankrike, Grekland, Italien, Japan, Kanada, Nederländerna, Norge, Polen, Storbritannien, Spanien, Sydkorea, Tyskland, USA och Österrike. Vem kunde tro det?

150 deltagare från 20 länder samlades för att prata om kollektivt boende från olika utgångspunkter. Seminarierna gav en ledning till intresseområdena, som spände från socialpolitik "Social environment and health", "Demands for collaborative housing in the future" över tekniska frågor "Design of common spaces: technical issues", "From 'wishful thinking' to moving in, the steering and planning process" till dagliga problem och möjligheter kring matlag, konfliktlösning och annat.

Bland deltagarna fanns arkitekter, byggherrar, forskare, studenter, teknologer, sociologer, antropologer, marknadsförare och kollektivboende i en skön blandning.

Av konferensens 16 seminarier minns jag bäst den om matlag: "Shared meals – the hub of living together".

Vi var tolv deltagare från sju länder. **Ayane Kato** från Japan berättade hur hon hade startat ett matlag i sitt studentboende. Maten var ett problem för flera av hennes studentkamrater, som åt för dåligt eller för lite. De var hemifrån för första gången och kunde inte laga mat. Tillsammans med ett par likasinnade vänner började hon dela sin mat med andra studenter. Betalning togs in via en burk på bordet med en skylt som sa att riset kostar 50 yen.

I **Österrike** har man två typer av kollektivboende, en med gemensam matsal men inte gemensamt kök och en där man också lagar mat tillsammans. **Elmar Brügger** stude-

Intensiva samtal under fruktpausen. Elsa Grip, Margrethe Kähler, Torhild Ljungström, Bertil Hagström, Charles Durrett och Mathieu Lietard är några av dem på bilden.

rade kollektiva boendeformer och hade funnit att matlaget gjorde stor skillnad för gemenskapen. Kollektivt med matlag levde längre och var starkare än den andra typen.

Från **Storbritannien** kom två deltagare: **Helen Jarvis**, forskare och akademiker och **Mark Westcombe**, som var i färd med att sätta upp ett kollektivhus i Lancaster. Mark tänkte att maten kunde ordnas genom att man skickade sms till varandra: "Nån mer som känner för pizza?" eller på annat sätt ordna hämtmat. Helen var intresserad av att se om det gemensamma matlagandet kunde bidra till att öka jämställdheten mellan könen.

Den **italienska** delegaten, antropolog, ingick i en grupp som var i färd med att starta kollektivboende och var bland annat intresserad av hur man löser problemen med matallergier.

De **nordiska** delegaterna hade ungefär motsvarande upplägg som vi och liknande problem.

I ett **svenskt** kollektivhus "55+" hade man fått problem med matlagningen eftersom de boende nu blivit så gamla att många inte kunde delta längre. Detta löste man genom att bjuda in utomstående för att laga mat och äta tillsammans med de boende.

I matlagsseminariet diskuterade vi också hur kollektivhusen kunde medverka till ökad hållbarhet genom att välja råvaror och råvaruleverantörer på ett medvetet sätt. Sånär efteråt kan jag se att vi åt-

minstone i vårt matlag i Trekanten har blivit mera medvetna om hur vi väljer råvaror till våra gemensamma middagar. Framför allt har vi ökat andelen vegetarisk mat från att ha erbjudit "vegetariskt alternativ" till att laga helt vegetariska måltider.

Det övergripande minnet av konferensen var ändå åldersspannet bland deltagarna. Det fanns två tydliga åldersgrupper: 40-talister och 80-talister. Detta var för mig det första tecknet på en ny våg av intresse för kollektivt boende hos den yngre befolkningen.

Den trenden tycker jag mig se tydligt nu. Till en inte liten del drivs den nya rörelsen av viljan att leva hållbart för en bättre miljö. Unga barnfamiljer samverkar i hämtning och lämning av barn som går i samma förskola och turas om med att hålla ett öga på barnens lekar. Givetvis ärvs kläder mellan generationerna från familj till familj. Inriktningen är att dela och spara resurser i gemenskap med andra och skapa ett hållbart boende.

Strävan hos medelålders kvinnor och män att ordna sitt boende för äldre dagar finns kvar men har fått sällskap av yngre, som vill leva i gemenskap med andra likasinnade. Begreppet "kollektiv" byts ut men idéerna är i grunden densamma: att skapa ett boende som ger mervärde i form av gemenskap.

BIRGITTA FRANSSON
KOLLEKTIVHUSET TREKANTEN

Konferensen förändrade våra liv

Dorothee och Axel Köpsell hoppas att kunna förverkliga sin dröm om att bo kollektivt i Tyskland om tre år. Efter konferensen i Stockholm var de entusiastiska över idén och bildade en startargrupp i Bonn.

När jag fick veta om den planerade kollektivhuskonferensen i Stockholm hade jag varit engagerad i olika byggemskaper i Tyskland.

Jag arbetade också med att utveckla ett stort bostadsprojekt i Düren nära Köln. Målet var ett hållbart område där människor i alla åldrar kunde bo och arbeta. Det skulle finnas både förskolor och gym och möjlighet att byta lägenhet under olika faser i livet, från singel till barnfamilj och så småningom tillbaka till en bostad utan hemmavarande barn.

Jag hade rest runt i Tyskland och Nederländerna för att hitta goda exempel och åkte därför gärna till Stockholm med min hustru Dorothee.

Vi hade ingen aning om hur mycket konferensen skulle förändra våra liv. Mitt intresse var yrkesmässigt medan Dorothee inte tänkte delta under hela konferensen. Men redan efter första dagen, med besök på fem kollektivhus i Stockholm, blev hon så inspirerad att även hon var med hela veckan.

EFTERÅT VAR VI HELT ÖVERTYGDA om att vi ville bo i ett kollektivhus av svensk modell i Tyskland. Vi åkte tillbaka hem och letade efter ett sådant. När vi inte hittade något började vi sprida idén inom landet och arbeta för att skapa ett "svenskt" kollektivhus i Köln-Bonn-området.

Vi började med en startargrupp i Bonn. Jag var så entusiastisk över idén att jag lyckades övertala många att inte längre arbeta för en typisk tysk byggemskaper utan för ett kollektivhus.

I Tyskland visste nästan ingen vid den här tiden vad "cohousing" var. Det var den termen jag valde för kollektivhus på tyska. Tio år senare är ordet ganska vanligt även om långt ifrån alla förstår skill-

Dorothee och Axel Köpsell lämnar sina röda bussbiljetter till Anita Persson. De visste inte då att bussrundturen till fem svenska kollektivhus skulle förändra deras liv.

naden mellan kollektivhus och byggemskaper. För att sprida kunskapen åkte jag tillbaka till Stockholm med ett professionellt team och gjorde en film om svenska kollektivhus för tyska intressenter.

SAMTIDIGT BLEV VI MEDLEMMAR i Kollektivhus NU och deltog på flera årsmöten och seminarier. Så småningom började vi med årliga studieresor till Stockholm där vi varje gång besökte fem-sju kollektivhus.

Mellan 2012 och 2019 har fler än 150 tyskar deltagit på dessa resor och med egna ögon fått se att allt det jag berättar om i Tyskland faktiskt finns – och fungerar! – i Sverige.

Hittills har jag på olika sätt hjälpt till med att skapa ett cohousingprojekt nära Düsseldorf och i Düren är man snart i mål. Den första byggnaden med 50 lägenheter kommer att bli inflyttningsklar i slutet av året och fler startargrupper är igång. Minst 20 av invånarna i Düren har deltagit på studieresorna till Stockholm och vet varför de vill bo just så här.

Jag har också lyckats förmå flera byggemskaper att införliva en del av kollektivhusidéerna i sina koncept. Och nu kommer förhoppningsvis min grupp i Bonn att få

köpa en tomt där vi äntligen kan bygga vårt eget kollektivhus

Under konferensen 2010 träffade vi otroligt många trevliga och spännande människor, från olika delar av Sverige och från andra länder. Sedan dess har vi besökt minst 50 kollektivhus i Sverige, Danmark, Nederländerna, Belgien, USA, Kanada, Österrike och Schweiz och många av våra vänner i dag är kollektivhusvänner.

VI KAN VERKLIGEN SÄGA att konferensen för tio år sedan har förändrat våra liv. Vi hoppas att det förändras ännu mer om vi kan förverkliga vår dröm och bo kollektivt i Tyskland, troligen om tre år. Annars måste vi kanske flytta till Sverige...

AXEL KÖPSELL, NÖRVENICH
PROJEKTLEDARE OCH PROJEKTLOTS

Axel Köpsells film om svenska kollektivhus finns på
https://www.youtube.com/watch?v=zf6Didl27Ao&feature=emb_logo

Läs mer om ett cohousingprojekt i Düsseldorf på
<https://www.wirvomgut.de/gemeinschaft/#Cohousing> och på
www.prympark.de

Besök i fem kollektivhus inledde konferensen

Konferensdeltagarna är på väg från Färdknäppen till Södra Stations kollektivhus. På Södermalm i Stockholm ligger en del av kollektivhusen på gångavstånd.

Tidigt i planeringen beslutades att konferensen skulle börja med en rundtur till några kollektivhus – en aktiv start, där deltagarna också genast träffades, och samtalen kunde börja.

Bussgruppen, **Anne Demérus** och **Lotta Bystedt** från Färdknäppen samt **Ingela Blomberg**, arkitekt och bland annat ordförande i Boföreningen Framtiden, började med att planera rundturen.

Vi skulle välja hus, med målet att visa så olika hus som möjligt. Vi räknade med två bussar med cirka

40 platser vardera. Vi besökte husen och pratade igenom upplägget, i vissa skulle ju även Swedish fika serveras, i andra lunch.

Kontaktpersoner utsågs, och vi samlade information om varje hus; antal boende, ritningar, karta, arkitekt, byggnadsår, upplåtelseform och vi gjorde tidsschema för förflyttning mellan husen samt guidning i husen med mera. För att mäta tidsåtgången körde **Per Demérus** de olika sträckorna.

Allt detta samlades i en mapp som varje deltagare fick, och dessutom guidade vi själva, plus **Anita Persson** från Färdknäppen i varsin buss.

Under våren samlade vi också alla kontaktpersoner i de hus som skulle besökas. Och under våren kom också intresseanmälningarna in och vi kunde beställa bussar. Fullbokat!!!

Äntligen var det dags för konferensen. Då fick isländska vulkanen Eyjafallajökull ett utbrott som lamslog flygtrafiken. Skulle konferensen bli av? Ja, precis i början av maj hävdades flygförbudet och vi kunde välkomna våra gäster!

Bussrundturen blev mycket uppskattade av deltagarna, många frågor fick många svar. Även de kollektivhus som ställde upp var mycket positiva och det knöts en hel del kontakter.

LOTTA BYSTEDT OCH ANNE DEMÉRUS

Freya Brandl från Wien på väg i bussen som tog deltagarna runt till husen.

Kollektivhus NU

BO TILLSAMMANS är föreningen Kollektivhus NU:s nyhetsblad.

För detta nummer ansvarar Kerstin Kärnekull i samarbete med Anne Jalakas. Nästa nummer kommer ut i februari 2021.

Styrelsen i Kollektivhus NU

Ordförande:

Ulrika Egerö, Dunderbacken, Stockholm
ulrika.egero@gmail.com

Kassör:

Birgitta Nordström, Sockenstugan, Stockholm

Övriga styrelsemedlemmar:

Lotta Ahlén, Majbacken, Göteborg
Peter Bylund, Lagnö Bo, Trosa
Ann Mari Engel, Tullstugan, Stockholm
Mats Holmström, Sjöfarten, Stockholm
Eva Mertel Högberg, Stolplyckan, Linköping, suppleant
Linnea Wesslund, Tunnan, Borås, suppleant

Webbredaktörer: Kerstin Kärnekull, Färdknäppen, Stockholm och Anita Nilsson, Sjöfarten, Stockholm

Vill du prenumerera på vårt elektroniska nyhetsbrev och på Bo tillsammans? Skicka e-post till info@kollektivhus.se

På hemsidan www.kollektivhus.se finns listan över kollektivhus i Sverige och alla nummer av Bo tillsammans inklusive en innehållsförteckning och ett index, kollektivhus.se/category/bo-tillsammans

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter, se hemsidan. Startargrupper betalar 200 kr/år och kan dessutom bli medlemmar i Föreningen för byggemskaper utan extra kostnad. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år, gärna mer som gåva. Plusgirokonto 43 88 62-5. Ange namn och e-post.

Kollektivhus NU på Facebook

Kollektivhus NU har en fansida, www.facebook.com

Det finns också en facebookgrupp där du kan söka eller annonsera om lägenheter i kollektivhus, "Kollektivhuslägenheter", och en diskussionsgrupp för oss i kollektivhus och startargrupper, "Kollektivhusforum".